

SÖDERKÖPING.SE

Dokumentansvarig; MAS	Dok.nr./ Förvalt. / SOC	Dokumentnamn; Rutin vak och täta tillsyner	
Upprättad/reviderad av; Åsa Dahlholm		Upprättad/reviderad dat; 26-03-19 25-06-25, 23-01-01, 22-12-23, 22-11-07, 21-07-07, 18-06-27	Revideras; 2030-11-30 Sida; 1 av 2

Rutin för vak och täta tillsyner

Syfte Underlätta ställningstagande till vak
Ansvarig i verksamheten Sjuksköterska
Stöddokument

Ordination och bedömning av behov

Behovet av extravak bedöms och ordinerar av sjuksköterska. Insättning av vak sker utifrån en medicinsk bedömning när andra insatser för patienten bedöms som otillräckliga och uttömda. Vak ska vara en kortsiktig insats i väntan på mer långsiktiga lösningar. Insatsen ska kommuniceras muntligt och skriftligt i aktuell behandlingsplan "vak" utifrån grundorsaken till beslut för vak till exempel oro, palliation, kontroll av luftvägar eller fallrisk.

Omprövningssdatum ska finnas med. I bedömningen tas ställning till;

- Ständigt närvarande personal (extravak) i 8 tim eller mer
- Extra tillsyner

Rutin för täta tillsyner (vid ordination av extra tillsyner)

När används täta tillsyner?

- Fallrisk, förvirring, oro eller nattlig vandring
- Risk för nutrition eller uttorkning
- Nyligen inflyttad eller åter efter sjukhusvistelse
- Ökad oro eller otrygghet

Samtycke

Insatsen är frivillig samtycke krävs

Planering och periodisering

Tillsyner ska vara tydligt planerade och tidsatta.

- Ange intervall (exempelvis var 30:e minut kl. 22–06)
 - Ange tidsperiod (exempelvis 7–14 dagar)
 - Ange mål med insatsen (exempelvis minska fallrisk eller öka trygghet)
- Uppföljning ska ske dagligen och ansvarig för uppföljning är legitimerad personal.

Genomförande

Personal följer planerad tillsyn och kontrollerar det som anges i planen, exempelvis läge, andning, trygghet och miljö.

Tillsyn ska genomföras med så liten störning som möjligt och med minst ingripande metod.

Om patienten motsätter sig tillsynen ska detta respekteras, dokumenteras och legitimerad personal informeras.

Dokumentation

Dokumentation ska ske i direkt anslutning till tillsynen och ska innehålla:

- Tidpunkt för tillsyn
- Observationer
- Eventuella åtgärder

Om tillsyn inte utförts ska avvikelse skrivas.

Övriga utgångspunkter för dialog kring vak;

- Vilka alternativa insatser har övervägts exempelvis justerat bemötande, teknik, tillsyn?
- Hur involveras anhöriga i vaket?
- Kan övervakning kombineras med annan arbetsuppgift?
- Kan övriga patienters behov tillgodoses om vak har ordinerats hos den enskilde patienten?

Tänk på;

- I första hand bör personal som är känd av patienten sitta vak.
- Närstående ska erbjudas att vara delaktiga utifrån sina möjligheter och önskemål.
- Om sjuksköterska har bedömt att patienten är i behov av vak men situationen inte kan lösas utifrån brist på resurser ska en avvikelse upprättas för utredning.
- Beslut om vak ska omprövas vid behov, som regel flera gånger per dygn.
- Omprövningen ska kommuniceras med ansvarig chef.
- Det kan vara påfrestande för såväl patient som personal när någon sitter vak. Säkerställ att den vakande (personal och/eller närstående) erbjuds regelbunden avlösning.

SÖDERKÖPING.SE

Frågeställningar som stöd för uppföljning

- Deltar alla som behövs vid uppföljningen?
- Hur mår patienten av det ordinerade vaket?
- Hur ställer sig anhöriga till vak?
- Vad finns det för alternativ till vak (digital teknik, andra omvårdnadsåtgärder, tillsyn, medicin som underlättar för patienten)?
- Vad medför det ordinerade vaket för risker?
- Behöver patienten ha kontinuerlig och oavbruten övervakning?
- Kan övervakning kombineras med annan arbetsuppgift?
- Kan övriga patienters behov tillgodoses vid omfördelning av resurser?
- Hur arbetar teamet för att hitta en långsiktig lösning?
- Vid vak på grund av fallrisk;
- Hur stor är risken för fall med vak 1-10 samt kommentar?
- Hur stor är risken för fall utan vak 1-10 samt kommentar?
- Beskriv skaderisken vid fall.
- Reflektera även hur den övriga verksamheten påverkas av det ordinerade vaket.

